

مطالعه نوسانات جمعیت کرم گلوگاه انار، *Ectomyelois ceratoniae* Zeller وکرم به، *Euzophera bigella* Zeller در باغ‌های انار لرستاننوید ناصریان^۱، حسین فرازمند^{۲*}، رضا وفایی شوشتری^۳، آرمان آوندقیه^۴، نادر آزادبخت^۴

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد حشره‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی اراک

۲- استادیار، بخش تحقیقات حشره‌شناسی کشاورزی، موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور

۳- استادیار، گروه گروه حشره‌شناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک

۴- بخش تحقیقات گیاه‌پزشکی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان

چکیده

کرم گلوگاه انار، *Ectomyelois ceratoniae* Zeller و کرم به *Euzophera bigella* Zeller از مهمترین آفات میوه‌خوار بوده که باعث کاهش کمی و کیفی میوه‌های انار می‌شوند. تله‌های فرومون جنسی حشرات می‌توانند یک برآورد واقعی از نقطه شروع تا پایان ظهور پروانه‌ها، دوره فعالیت پروازی و نیز مهاجرت آن‌ها را فراهم کنند. به همین منظور تحقیقی در باغات به منطقه تنگ سیاب کوه‌دشت (لرستان)، در طی سال ۱۳۹۰ انجام گرفت. در این تحقیق نوسانات جمعیت کرم گلوگاه انار و کرم به در باغات انار با استفاده از تله‌های فرومونی مصنوعی مطالعه گردید. براساس مشاهدات، ظهور شب‌پره‌های کرم گلوگاه در اوایل اردیبهشت بوده و پرواز آن‌ها تا اواخر آبان ادامه دارد و این در حالی است که ظهور شب‌پره‌های کرم به در اوایل خرداد بوده و این شب‌پره نیز تا اواخر آبان به پرواز خود ادامه می‌دهد. شب‌پره کرم گلوگاه انار و کرم به، به ترتیب، در طول فصل دارای چهار و سه نقطه اوج پرواز بودند. شب‌پره کرم به در مقایسه با کرم گلوگاه انار از جمعیت بالایی برخوردار بود، ضمن آن‌که بیشترین فعالیت پروازی دو شب‌پره در فاصله زمانی اواخر تیر تا اوایل شهریور بود. بنابراین در باغ‌های انار منطقه لرستان، کرم به نیز علاوه بر کرم گلوگاه انار به عنوان یکی از عوامل مهم خسارت‌زا به میوه‌های انار محسوب شده و با تاخیر یک ماهه نسبت به کرم گلوگاه انار ظاهر گشته و همراه با شب‌پره کرم گلوگاه انار تا آخر فصل فعالیت می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: کرم گلوگاه انار، کرم به، فرومون جنسی، نوسانات جمعیت، انار، لرستان

* نویسنده رابط، پست الکترونیکی: paper@farazmand.ir

تاریخ دریافت مقاله (۹۰/۱۲/۶) - تاریخ پذیرش مقاله (۹۱/۷/۱)

